

POSTANOWIENIE

Ostróda, dnia 29 października 2020 r.

Sąd Rejonowy w Ostródzie I Wydział Cywilny

w następującym składzie:

Przewodniczący: sędzia Barbara Gobcewicz

Protokolant: staż. Klaudia Zażdżyk

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2020 r. w Ostródzie

na rozprawie

sprawy z wniosku W. S.

przy udziale (...) S.A. z siedzibą w G., E. S.

o ustanowienie służebności przesyłu

postanawia:

I. ustanowić na rzecz uczestnika postępowania (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G. na nieruchomości wnioskodawcy W. S. i uczestniczki postępowania E. S., tj. na działce nr (...), położonej w miejscowości G., dla której w Sądzie Rejonowym w Ostródzie urządzona jest księga wieczysta nr (...) służebność przesyłu o przebiegu jak zaznaczono w opinii biegłego inż. P. K. kolorem niebieskim na mapie z opinii z k. 234 akt sprawy (k. 44 opinii) i biegłej inż. J. S. kolorem pomarańczowym na mapie z opinii z k. 278 akt sprawy - stanowiącymi integralną część niniejszego postanowienia - polegającą na korzystaniu z niej w zakresie posadowionych na nich urządzeń elektroenergetycznych w postaci linii napowietrznej średniego napięcia (SN) 15 kV, wspartej na pięciu słupach (dwóch jednożerdziowych i trzech rozstawnych - dwużerdziowych) i szerokości pasa przesyłu 4,6 m wraz prawem wstępu na nieruchomość pracowników uczestnika postępowania (...) S.A. z siedzibą w G. lub osób działających na jego zlecenie, z prawem wjazdu odpowiednim sprzętem w celu utrzymania linii w należytym stanie, w tym przeprowadzenia przeglądów okresowych, remontów, modernizacji, a także usuwania czynników zagrażających istnieniu przedmiotowej linii,

II. tytułem wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu o treści opisanej w punkcie I niniejszego postanowienia zasądzić od uczestnika postępowania (...) S.A. z siedzibą w G. solidarnie na rzecz wnioskodawcy W. S. i uczestniczki postępowania E. S. kwotę 14.171 zł (czternaście tysięcy sto siedemdziesiąt jeden złotych) płatną w terminie 14 dni od uprawomocnienia się postanowienia, z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w przypadku opóźnienia w płatności liczonymi od dnia wymagalności do dnia zapłaty,

III. oddalić wniosek w pozostałym zakresie,

IV. oddalić wniosek wnioskodawcy i uczestnika postępowania (...) S.A. z siedzibą w G. o zasądzenie kosztów postępowania,

V. nakazać ściągnąć od uczestnika postępowania (...) S.A. z siedzibą w G. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Ostródzie kwotę 689,51 zł (sześć osiemdziesiąt dziewięć złotych pięćdziesiąt jeden groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

UZASADNIENIE

Wnioskodawca W. S. wniósł o ustanowienie, za jednorazowym wynagrodzeniem w wysokości 25.000 zł, służebności przesyłu na będących jego własnością nieruchomościach, tj.:

- na działce gruntu oznaczonej numerem 15, położonej w miejscowości G., gmina O., dla której w Sądzie Rejonowym w Ostródzie V Wydziale Ksiąg Wieczystych urzędzona jest księga wieczysta nr (...),

- na działce gruntu oznaczonej numerem (...), położonej w miejscowości L., gmina O., dla której w Sądzie Rejonowym w Ostródzie V Wydziale Ksiąg Wieczystych urzędzona jest księga wieczysta nr (...) – na rzecz uczestnika (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G..

Podniósł, że na w/w nieruchomościach przebiegają należące do (...) S.A. z siedzibą w G. infrastruktura przesyłowa składająca się ze słupów oraz linii energetycznych - linii wysokiego napięcia 110 kV i średniego napięcia 15 kV.

Wnioskodawca wskazał jednocześnie, że w 2012 roku została ustanowiona – w formie aktu notarialnego - służebność przesyłu dotycząca siedmiu słupów i linii napowietrznej SN znajdujących się na działkach nr (...) (wcześniejszy nr działki (...)). Jednakże w 2015 roku w związku z przebudową drogi krajowej nr (...), uczestnik posadził na nieruchomości oznaczonej nr (...) kolejny słup linii 110 kV. Natomiast na działce nr (...) położonej w G. znajduje się infrastruktura techniczna, która nie została objęta aktem notarialnym z 2012 roku. Wnioskodawca podjął próbę polubownego rozwiązania sporu, jednak uczestnik zaproponował mu kwotę 8.000 zł, która w ocenie wnioskodawcy jest niewystarczająca.

Uczestnik postępowania (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G. wniósł o oddalenie wniosku w całości podnosząc zarzut zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treścią służebności przesyłu (k. 65 i nast.). Nadto wskazał, że wnioskodawca wyraził zgodę na posadzenie na działce nr (...) linii napowietrznej SN 15 wraz ze słupami, dlatego doszło do zasiedzenia służebności przesyłu w dobrej wierze z dniem 28 października 2009 roku, zaś na działce nr (...) doszło do zasiedzenia służebności przesyłu linii napowietrznej SN 15 kV wraz z 2 słupami oraz linii napowietrznej WN 110 kV wraz z dwoma słupami z dniem 06 grudnia 2010 roku. Uczestnik z ostrożności procesowej zakwestionował wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu.

Postanowieniem z dnia 26 lipca 2019 roku wezwano do udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania E. S. (k.55), która nie oponowała wnioskowi (k. 216 v.).

Wnioskodawca i uczestnik postępowania (...) S.A. z siedzibą w G. wnieśli również o zasądzenie na swoją rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje:

Wnioskodawca W. S. i uczestniczka postępowania E. S. są współwłaścicielami na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej nieruchomości:

- położonej w miejscowości G., oznaczonej nr (...), obręb (...) G., gmina O., m. in. dla której w Sądzie Rejonowym w Ostródzie V Wydziale Ksiąg Wieczystych urzędzona jest księga wieczysta nr (...),

- położonej w miejscowości L., oznaczonej nr (...), obręb (...) L., gmina O., dla której w Sądzie Rejonowym w Ostródzie V Wydziale Ksiąg Wieczystych urzędzona jest księga wieczysta nr (...). Działka ta przed 2012 rokiem miała nr (...), a po jej podziale (część działki przeznaczono bowiem pod drogę) otrzymała nr (...).

Wnioskodawca wraz z żoną nabyli prawo własności m. in. działki oznaczonej nr (...) - w dniu 14 stycznia 1987 roku na podstawie umowy przekazania gospodarstwa rolnego i posiadania własności zawartej z rodzicami E. S..

Własność nieruchomości objętej księgą wieczystą nr (...) W. i E. S. nabyli w dniu 18 października 2004 roku. Do tego czasu działka nr (...) (obecnie (...)) położona w L. stanowiła własność Skarbu Państwa - Agencji (...) – Oddział Terenowy w O., a pochodziła z byłego Państwowego Przedsiębiorstwa (...) w L.. Działka ta przed 1990 rokiem stanowiła więc własność państwową.

(dowód: wydruk z ksiąg wieczystych o numerach (...) k.12-22, odpisy ksiąg wieczystych – k. 335 - 337, umowa przekazania gospodarstwa rolnego – k. 339 – 343, umowa sprzedaży – k. 345 – 352, zeznania wnioskodawcy – k. 357 – 358, 216 v. – 217, zeznania uczestniczki postępowania E. S. – 356 – 357, 217)

W dniu 18 maja 2012 roku przed notariuszem A. S. został zawarty akt notarialny, mocą którego ustanowiono na czas nieokreślony służebności przesyłu polegającą na prawie do korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie niezbędnym do posadowienia na niej w przyszłości urządzeń elektroenergetycznych w postaci linii napowietrznej SN 15 kV o długości 700 m oraz 7 słupów SN 15 kV, zgodnie z planem lokalizacji tych urządzeń, znoszeniu istnienia posadowionych na nieruchomościach urządzeń po ich posadowieniu oraz prawie do korzystania z nich w zakresie niezbędnym do dokonywania konserwacji, remontów, przebudowy urządzeń i instalacji elektroenergetycznych z prawem wejścia i wjazdu na teren odpowiednim sprzętem. Powyżej opisana służebność przesyłu została ustanowiona na działkach oznaczonych nr (...) objętych księgą wieczystą nr (...) oraz na działce nr (...) (obecnie (...)) objętej księgą wieczystą nr (...). Jednocześnie ustalono jednorazowe wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu w wysokości 12.792 zł.

(dowód: akt notarialny – ustanowienie służebności przesyłu Rep. „A” (...) - k. 23 - 35, zeznania wnioskodawcy – k. 357 – 358, 216 v. – 217, zeznania uczestniczki postępowania E. S. – 356 – 357, 217)

Na działce nr (...) przebiega jedna linia napowietrzna średniego napięcia SN 15 kV stanowiąca odgałęzienie (służące do zasilania stacji transformatorowej SN 15 kV/nn0,4 kV oznaczonej nr ewid. G. (...) linii przebiegającej w relacji O.-M. z jednym dodatkowym rozgałęzieniem służącym do zasilania napowietrznej, słupowej stacji transformatorowej SN 15 kV/nn 0,4 kV.

Odgałęzienie linii O.-M. wchodzi na działkę o nr geodezyjnym (...) od strony północno – wschodniej, w kierunku działki nr (...).

Wszystkie przebiegające na terenie działki nr (...) napowietrzne linie elektroenergetyczne SN 15 kV zbudowano w układzie przestrzennym, trójkątnym z przewodami nieizolowanymi (...). Pierwszy słup od strony wejścia odgałęzienia na działkę nr (...) to słup jednożerdziowy oznaczony jako (...). Następnie znajduje się słup jednożerdziowy oznaczony jako (...), a dalej słup rozstawny dwużerdziowy w kształcie litery „A” oznaczony jako (...). Na ostatnim z tych słupów zrealizowano rozgałęzienie odgałęzienia linii, którego zasadnicza część biegnie dalej w niezmiennym kierunku ku południowo – zachodniemu krańcowi tej działki, gdzie kończy się słupem dwużerdziowym, rozstawnym o nr (...). Rozgałęzienie od słupa (...) przebiega również w kierunku północno - zachodnim (w kierunku działki (...)), gdzie posadowiono kolejny słup dwużerdziowy, rozstawny o nr (...).

Na działce nr (...), położonej w G. znajdują się więc 2 słupy jednożerdziowe i 3 słupy dwużerdziowe rozstawne w kształcie litery „A”, w tym 2 słupy rozstawne w zasadniczym ciągu odgałęzienia i 1 w odcinku rozgałęźnym.

Urządzenia infrastruktury przesyłowej na działce nr (...) (opisane powyżej) nie zmieniły swojego posadowienia od kapitalnego ich remontu (przebudowy), który został protokolarnie odebrany w dniu 27 października 1989 roku. W takcie ich użytkowania nie doszło do ich przebudowy oraz nie zmieniona została trasa przesyłu. W. S. w 1987 roku ustnie wyraził zgodę na przebudowę urządzeń elektroenergetycznych na działce nr (...).

Za obszar całkowicie wyłączony z użytkowania na działce nr (...) należy uznać obszar znajdujący się pod żerdziami słupów elektroenergetycznych linii średniego napięcia SN, a zatem:

a) łączna liczba żerdzi wynosi 8 sztuk (2 słupy jednożerdziowe i 3 słupy dwużerdziowe),

- b) pole powierzchni zajmowanej przez jedną żerdź słupa wynosi $0,09\text{m}^2$,
- c) pole obszaru trwale i całkowicie wyłączzonego z użytkowania wynosi $0,72\text{m}^2$

Za powierzchnię eksploatacyjną urządzeń należy zaś uznać pas gruntu o szerokości ok. 4,6 m.

Na działce nr (...) przebiega:

- a) jedna linia napowietrzna średniego napięcia SN 15 kV w relacji O.-M.,
- b) jedna linia napowietrzna wysokiego napięcia SN 110 kV w reakcji O.- Wschód-G..

Linia średniego napięcia przebiega z kierunku południowego od strony działki nr (...) w kierunku północnym w stronę działki nr (...), a w przebiegu linii posadowiono dwa słupy jednożerdziowe o nr ewidencyjnych (...).

Linie SN zbudowano w układzie płaskim, poziomym, trzyprzewodowym.

Odcinek średniego napięcia znajdujący się na działce nr (...) został odremontowany w roku 2015. Zastosowano jedynie inne materiały (inne żerdzie słupowe, wsporniki i poprzeczniki, inne izolatory trzpieniowe oraz inne przewody), jednak nie zmieniono przebiegu linii, ani w znaczący sposób nie zmieniono usytuowania żerdzi słupowych.

Natomiast odcinek linii wysokiego napięcia na działce nr (...) przebiega z kierunku wschodniego (od działki (...)) w kierunku zachodnim, a w przebiegu tej linii posadowiono dwa słupy (stalowe, ażurowe). Zmianie uległy jedynie usytuowanie stalowych konstrukcji wsporczych (słupów wysokiego napięcia), połączone z wyminą istniejących słupów, na słupy innego typu. Zmiana usytuowania słupa nastąpiła dokładnie w istniejącym przebiegu linii wysokiego napięcia. W związku z dokonaną przebudową nie doszło do zmiany przebiegu trasy linii wysokiego napięcia.

Linie WN zbudowano w układzie przestrzennym czteroprzewodowym.

Na działce nr (...) posadowiono: 2 słupy jednożerdziowe w linii średniego napięcia oraz 2 ażurowe konstrukcje wsporcze (słupy wysokiego napięcia) w linii wysokiego napięcia.

Linia napowietrzna średniego napięcia SN 15 kV w relacji O.-M. powstała na działce (...) (wcześniej (...)) w dniu 29 listopada 1986 roku (działka ta znajdowała się wówczas we władaniu P. L.), natomiast linia napowietrzna wysokiego napięcia WN 110kV w relacji O.-Wschód-G. powstała w dniu 31 grudnia 1960 roku. Linia SN została wyremontowana w 2015 roku, jednak nie zmieniona została jej trasa. Wymieniono słupy, które nie zmieniły miejsca posadowienia. Podobnie przebieg linii WN do dnia dzisiejszego – pomimo remontu i wymiany słupów - nie uległ zmianie.

Za obszar całkowicie wyłączony z użytkowania na działce nr (...) należy uznać obszar znajdujący się pod żerdziami słupów elektroenergetycznych linii średniego napięcia SN oraz powierzchnie zajęte przez konstrukcje wsporcze słupów wysokiego napięcia WN typu B-2 P+10, a zatem:

- a) łączna liczba żerdzi linii SN wynosi 2 sztuki,
- b) łączna liczba konstrukcji wsporczych linii WN wynosi 2 sztuki
- c) pole powierzchni zajmowanej przez jedną żerdź wynosi $0,09\text{m}^2$,
- d) pole powierzchni zajmowanej przez jedną konstrukcję wsporczą WN wynosi ok. 42m^2 ,
- e) pole obszaru trwale i całkowicie wyłączzonego z użytkowania wynosi ok. $84,18\text{m}^2$

Za powierzchnię eksploatacyjną należy uznać pas gruntu o szerokości równej:

- 3,60 m dla linii SN,

- 10 m dla linii WN.

Ogólna intensywność oddziaływania opisywanych urządzeń elektroenergetycznych jest znikoma i marginalna.

(dowód: dokumentacja techniczna - k. 81 - 147 oraz k. 220 – 224, opinia biegłego z zakresu elektroenergetyki – P. K. - k. 234, opinia uzupełniająca biegłego z zakresu elektroenergetyki P. K. – k. 258, zeznania wnioskodawcy – k. 357 – 358, 216 v. – 217, zeznania uczestniczki postępowania E. S. – 356 – 357, 217))

Działki nr (...) położone w obszarze pasów służebności są w użytkowaniu rolniczym. Teren w/w nieruchomości jest pofałdowany, położony na terenie podmiejskim, o korzystnych wartościach produkcyjnych.

Przez działkę nr (...) przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna SN 15kV z odgałęzieniem. Długość całkowita tej linii wynosi 382,30 m.

Przez działkę nr (...) przebiega jedna linia elektroenergetyczna SN 15 kV o długości 304 m oraz jedna linia elektroenergetyczna WN 110 kV o długości 351,28 m.

Dla linii napowietrznej wysokiego napięcia o przewodach nieizolowanych na działce nr (...) – pasem eksploatacyjnym jest pas o szerokości toru tej linii powiększonej o 2 m z każdej strony, co łącznie daje 10 m.

Dla linii napowietrznej średniego napięcia o przewodach izolowanych na działce nr (...) - pasem eksploatacyjnym jest pas o szerokości toru tej linii powiększonej o 1,30 m z każdej strony, co łącznie daje 3,60 m.

Dla linii napowietrznej średniego napięcia o przewodach nieizolowanych na działce nr (...) - pasem eksploatacyjnym jest pas o szerokości toru tej linii powiększonej o 1,30 m z każdej strony, co łącznie daje 4,60 m.

Powierzchnia trwale wyłączona dla linii SN (działka nr (...)) wynosi 1 m², zaś dla linii WN – 2 konstrukcje wsporcze (działka nr (...)) wynosi 84 m² (2 x 42 m²) i linii SN słupy – 0,18 m², co daje łącznie 84,18 m².

Powierzchnia ograniczonego użytkowania – pasy służebności pomniejszone o powierzchnię trwale wyłączoną przez słupy - na działce nr (...) wynosi 1.758 m² (382,30 m x 4,6 m – 1 m²).

Powierzchnia ograniczonego użytkowania – pasy służebności pomniejszone o powierzchnię trwale wyłączoną przez słupy - na działce nr (...):

- dla linii WN wynosi 3.429 m² (351,28 m x 10 m – 84 m²),

- dla linii SN wynosi 1.094 m² (304 m x 3,6 m – 0,18 m²).

Łączna powierzchnia ograniczonego użytkowania dla w/w nieruchomości wynosi więc 4.523 m².

Pasy służebności związane z liniami energetycznymi przebiegającymi przez działkę nr (...) mają dostęp do drogi publicznej oznaczonej jako działka nr (...). W trakcie ewentualnych przeglądów, czy konserwacji linii średniego napięcia na działce nr (...) pracownicy uczestnika postępowania powinni dojechać najkrótszym i najłatwiejszym odcinkiem, co jest zależne od pory roku i warunków atmosferycznych. Wytyczenie zatem specjalnych dróg dojazdowych jest nieuzasadnione.

Wynagrodzenie jednorazowe za ustanowienie służebności przesyłu dla urządzeń energetycznych posadowionych na działce nr (...) położonej w G. wynosi 14.171 zł (obszar 0,1758 ha), zaś wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu dla urządzeń energetycznych posadowionych na działce nr (...) (dla linii SN i WN), należącej do

wnioskodawcy i uczestniczki wynosi łącznie 9.298 zł. Wyliczone wynagrodzenie nie uwzględnia zapłaconych przez właścicieli nieruchomości podatków, składek i opłat lokalnych.

Linia wysokiego napięcia na skutek przebudowy odcinka linii na działce nr (...) biegnie w linii prostej, bez żadnych załamań. W wyniku remontu z 2015 roku nie doszło do przesunięcia nowego słupa w poprzek linii, nastąpiło jedynie przesunięcie jego położenia wzdłuż tej linii.

Przed przebudową odcinka linii na działce nr (...) nie był ustalony żaden pas.

Przy uwzględnieniu pasa szerokości linii wysokiego napięcia na 10 m (wariant I opinii biegłej J. S.) pas służebności przesyłu na działce nr (...) wyniesie 4.607 m², zaś w II wariantcie przy długości linii 351,28 m i szerokości pasa linii WN 9,40 m, powierzchnia pasa służebności wynosi 3.302 m², zaś łącznie 4.396,00 m². Należne wynagrodzenie za obciążenie służebnością działki nr (...) – dla wariantu II wynosi 8.743 zł.

(dowód: opinia biegłego z zakresu geodezji, rzeczoznawcy majątkowego – J. S. - k. 278, opinia uzupełniająca biegłego z zakresu geodezji, rzeczoznawcy majątkowego – J. S. - k.302)

W dniu 18 września 2015 roku doszło do podpisania umowy o udostępnienie przez E. i W. małżonków (...) spółce z o.o. (...) nieruchomości oznaczonej nr ewidencyjnym (...) na okres od 18 września 2015 r. do 15 października 2015 r. w celu wykonania prac na słupie linii 110 kV O. - G. polegających na przebudowie w/w linii 110 kV poprzez zmianę lokalizacji słupa nr (...) (demontaż starego i montaż nowego) w celu likwidacji kolizji z drogą (...) – Węzeł O.. Wykonawca mocą w/w umowy zobowiązał się do wypłaty właścicielom nieruchomości odszkodowania m. in. za zniszczone zasiewy, uprawy oraz inne straty powstałe na skutek przeprowadzanych prac.

(okoliczność bezsporna, dowód: umowa o udostępnienie nieruchomości - k. 215, zeznania wnioskodawcy – k. 357 – 358, 216 v. – 217, zeznania uczestniczki postępowania E. S. – 356 – 357, 217)

Pismem z dnia 06 września 2018 roku wnioskodawca wezwał uczestnika postępowania do umownego ustanowienia służebności przesyłu na nieruchomościach oznaczonych nr (...), (...) i (...) za zapłatą jednorazowego wynagrodzenia.

(...) S.A., pismem z dnia 27 września 2018 roku wyraził wolę polubownego załatwienia sprawy, proponując wnioskodawcy wynagrodzenie jednorazowe za ustanowienie służebności przesyłu na należącej do niego nieruchomościach w wysokości 8.000 zł.

(dowód: pismo wnioskodawcy z dnia 6.09.2018 r. - k. 36 - 37, pismo uczestnika z dnia 27.09.2018 r.- k. 39, zeznania wnioskodawcy – k. 357 – 358, 216 v. – 217)

Zarządzeniem Ministra Energetyki z dnia 31 grudnia 1952 roku o nr 0/113, zmienionym zarządzeniem Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 28 lutego 1958 roku nr 23 utworzone zostało przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...). Następnie zarządzeniem Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 25 listopada 1958 roku nr 233 powyższe przedsiębiorstwo zostało połączone z Zakładami (...), z którego zarządzeniem Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 roku nr 48/ORG/89 zostało wyodrębnione przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w O.. Zarządzeniem Ministra Przemysłu z dnia 09 lipca 1993 roku nr 203/Org/93 przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) w O. zostało przekształcone w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa – Zakład (...) Spółkę Akcyjną w O.. Następnie doszło do połączenia spółki (...) Spółka Akcyjna w G. i Zakładu (...) Spółki Akcyjnej w O.. Podmiotem przejmującym była (...) Spółka Akcyjna w G.. Spółka ta od 2005 roku działała pod firmą (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w G.. (...) Spółka Akcyjna została przekształcona w Spółkę Akcyjną (...). Wówczas jedynym akcjonariuszem spółki był Skarb Państwa.

(okoliczności bezsporne, dowód: dokumenty następstwa prawnego uczestnika postępowania – k. 70 - 80 i k. 149 - 205)

(...) S.A. w G. oraz jego poprzednicy prawni podejmowali w stosunku do urządzeń przesyłowych posadowionych na działkach nr (...) czynności związane z ich eksploatacją, modernizacją, naprawą, konserwacją, remontami i przebudową zgodnie z ich przeznaczeniem. Czynności związane z naprawą, czy konserwacją wykonywane były

bez żadnego wcześniejszego uzgodnienia z właścicielami nieruchomości, czy też prośbą o wyrażenie zgody na udostępnienie działek. Czynnościami tymi niezmiennie zajmował się R. O., obecnie R. O., gdzie znajdowała się dokumentacja linii energetycznych, który utrzymaniem zajmował się w/w R..

(okoliczność bezsporna, zeznania wnioskodawcy – k. 216 v. – 217)

Ani wnioskodawca, ani uczestnicy postępowania nie składali wniosku o ustanowienie służebności przesyłu na działce oznaczonej nr (...) położonej w miejscowości G. oraz na działce nr (...) położonej w L.. Wnioskodawca i jego żona nie wytaczali powództw o nakazanie usunięcia urządzeń elektroenergetycznych należących do (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w G. znajdujących się na ich nieruchomościach. W dniu 13 czerwca 2019 roku (data nadania – koperta – k. 40) wnioskodawca zainicjował postępowanie o ustanowienie służebności przesyłu w przedmiotowej sprawie.

(okoliczności bezsporna, zeznania wnioskodawcy – k. 357 – 358, 216 v. – 217, zeznania uczestniczki postępowania E. S. – 356 – 357, 217)

(...) S.A. z siedzibą w G. nie zainicjował sprawy o stwierdzenie nabycia w drodze zasiedzenia służebności przesyłu na działkach oznaczonych nr (...).

(okoliczność bezsporna)

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Wniosek zasługiwał na uwzględnienie w części.

Na wstępie zaznaczyć należy, iż żaden z uczestników postępowania ustalonego stanu faktycznego nie kwestionował. Zgromadzone w sprawie dokumenty i zaznania wnioskodawcy oraz uczestniczki postępowania E. S. nie wzbudziły wątpliwości Sądu w zakresie swej wiarygodności. W/w dowody w pełni korespondują ze sobą i składają się na ustalony w sprawie stan faktyczny.

Ustalając stan faktyczny Sąd oparł się również na dowodzie z opinii biegłego z zakresu elektroenergetyki P. K., który w sposób czytelny wytyczył strefy ochronne i wskazał powierzchnie zajęte pod liniami, urządzeniami elektroenergetycznymi na działce nr (...) – stanowiących wspólność ustawową małżeńską wnioskodawcy i uczestniczki postępowania E. S.. W treści opinii biegły udzielił Sądowi jednoznacznej odpowiedzi m. in. na temat czasookresu posadowienia linii przesyłowych i urządzeń oraz przebiegu linii oraz w sposób przekonywujący uzasadnił zawarte w nich wnioski. Biegły czytelnie opisał jakie urządzenia elektroenergetyczne uczestnika postępowania posadowione są na nieruchomościach nr (...), wskazał jaki był ich przebieg od chwili ich posadowienia, wytyczył strefy ochronne i wskazał powierzchnie zajęte pod liniami, urządzeniami elektroenergetycznymi (szczegółowe ich wyliczenie jeśli chodzi o długość poszczególnych linii pozostawił w gestii biegłego z zakresu geodezji). Biegły na podstawie udostępnionej dokumentacji odpowiedział na zadane przez Sąd pytania, wskazał w sposób jednoznaczny, iż remont linii przeprowadzony w 2015 roku nie doprowadził do zmiany ich przebiegu.

Mając powyższe okoliczności na uwadze Sąd uznał, że sporządzone przez biegłego opinie (główna i uzupełniająca) są rzetelne, przekonywujące i wiarygodne.

Ponadto Sąd uwzględnił opinię główną oraz uzupełniającą biegłego sądowego z zakresu geodezji i rzeczoznawcy majątkowego – inż. J. S.. W treści opinii biegła udzieliła sądowi jednoznacznej odpowiedzi dotyczącej precyzyjnej długości poszczególnych linii (biegły inż. P. K. długości te podał orientacyjnie), wysokości wynagrodzenia należnego wnioskodawcy i jego żonie za ustanowienie służebności przesyłu, mając na uwadze stopień jej ingerencji w treść prawa własności oraz przeznaczenie przedmiotu własności. Ponadto zadaniem biegłej było wytyczenie przebiegu służebności przesyłu według aktualnego przebiegu linii przesyłowych na działce nr (...) oraz sporządzenie mapy stanowiącej podstawę wpisania służebności do księgi wieczystej. Biegła sporządzając powyższa opinię uwzględniła m.in. wskazaną

przez biegłego P. K. powierzchnię zajętą pod liniami energetycznymi, słupami wraz z uwzględnieniem tzw. stref ochronnych.

Sąd podzielił wnioski zawarte w w/w opiniach biegłych sądowych. Są one jasne i pełne oraz zawierają odpowiedzi na pytania Sądu zawarte w postanowieniu o dopuszczeniu tego dowodu, o czym szczegółowo będzie mowa w dalszej części rozważań.

Zgodnie z treścią art. 305¹ k.c. nieruchomości można obciążyć na rzecz przedsiębiorcy, który zamierza wybudować lub którego własność stanowią urządzenia, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., prawem polegającym na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (służebność przesyłu). Jeżeli właściciel nieruchomości odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna dla właściwego korzystania z urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c., przedsiębiorca może żądać jej ustanowienia za odpowiednim wynagrodzeniem (art. 305² § 1 k.c.). W art. 49 § 1 k.c. mowa jest o urządzeniach służących do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz innych urządzeniach podobnych. Zgodnie z powołanym art. 305² § 1 k.c. przesłanką uwzględnienia wniosku o ustanowienie służebności przesyłu jest wykazanie, że jest ona konieczna dla właściwego działania urządzeń przesyłowych.

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca domagał się ustanowienia służebności przesyłu za wynagrodzeniem, zaś uczestnik postępowania (...) S.A. z siedzibą w G. wskazywał, że nabył już tytuł prawny do korzystania z nieruchomości wnioskodawcy i uczestniczki postępowania E. S. w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu.

W pierwszej kolejności należało się zatem odnieść do stanowiska uczestnika postępowania, który podnosił, iż nabył przez zasiedzenie służebność odpowiadającą treści służebności przesyłu. Pozytywne bowiem przesądzenie tej kwestii spowoduje, iż bezcelowym będzie czynienie ustaleń niezbędnych do ustanowienia służebności przesyłu w drodze orzeczenia Sądu, skoro przedsiębiorstwo tytuł prawny do korzystania z nieruchomości wnioskodawcy i uczestniczki już posiada.

W tym miejscu wskazać należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przesądzona została pozytywnie kwestia dopuszczalności nabycia służebności gruntowej przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia na podstawie art. 292 k.c. w zw. z art. 285 k.c. (por. postanowienie z dnia 8 września 2006 r., II CSK 112/06, Mon. Pr. 2006, nr 19, s. 1016; wyrok z dnia 31 maja 2006 r., IV CSK 149/05, niepubl., uchwała z dnia z dnia 17 stycznia 2003 r., III CZP 79/02, OSNC 2003, nr 11, poz. 142). Pogląd ten podtrzymany został w uchwale z dnia 07 października 2008 roku (sygn. akt III CZP 89/08, nie publ.), w której Sąd Najwyższy uznał, że przed ustawowym uregulowaniem służebności przesyłu (art. 305⁽¹⁾ - 305⁽⁴⁾ k.c.) dopuszczalne było nabycie w drodze zasiedzenia służebności odpowiadającej treści służebności przesyłu na rzecz przedsiębiorstwa. Sąd Najwyższy wskazał, że ustanowiona na rzecz przedsiębiorstwa (w znaczeniu podmiotowym) służebność gruntowa lub nabyta przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia taka służebność, jako prawo korzystania z nieruchomości obciążonej w zakresie związanym z działaniem tego przedsiębiorstwa (art. 285 k.c.), odpowiada funkcji i treści nowo kreowanej służebności przesyłu. Tak jak dla ustanowienia na rzecz przedsiębiorcy lub nabycia przez przedsiębiorcę w drodze zasiedzenia służebności przesyłu, tak i dla ustanowienia na rzecz przedsiębiorstwa lub nabycia przez przedsiębiorstwo w drodze zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu, bezprzedmiotowe jest oznaczenie „nieruchomości władnącej”. Pogląd ten Sąd Najwyższy podtrzymał również w wyroku z dnia 12 grudnia 2008 roku (sygn. I CSK 389/08, System Informacji Prawnej LEX nr 484715).

Ogólne przesłanki zasiedzenia normuje art. 172 k.c. Łącznym warunkiem jest upływ oznaczonego przez ustawę terminu nieprzerwanego posiadania samoistnego, a długość tego terminu zależy od dobrej lub złej wiary w chwili nabycia posiadania. Posiadacz nabywa bowiem własność, jeżeli posiada nieruchomości nieprzerwanie od lat dwudziestu jako posiadacz samoistny, chyba że uzyskał posiadanie w złej wierze (art. 172 § 1 k.c.), natomiast po upływie

lat trzydziestu choćby uzyskał posiadanie w złej wierze (art. 172 § 2 k.c.). Ponadto art. 292 k.c. określa szczególny warunek zasiedzenia służebności, w mianowicie korzystanie z trwałego i widocznego urządzenia.

Konstatując należy stwierdzić, że dla stwierdzenia nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu konieczne jest spełnienie dwóch przesłanek: posiadania służebności i upływu czasu, którego długość zależy od dobrej lub złej wiary posiadacza. Przy czym, zgodnie z art. 352 § 1 k.c. do posiadania służebności stosuje się odpowiednio przepisy o posiadaniu rzeczy, a zatem posiadanie służebności nie musi mieć cech posiadania samoistnego.

Na początku rozważań w zakresie zasiedzenia służebności wskazać należy, że w przedmiotowej sprawie poza sporem pozostawało, iż na należących do wnioskodawcy i uczestniczki E. S. nieruchomościach – zarówno działce nr (...), jak i oznaczonej nr (...) - znajdują się trwałe i widoczne urządzenia w postaci wchodzących obecnie w skład przedsiębiorstwa uczestnika (...) S.A. napowietrznych linii energetycznych wspartej na słupach. Przebieg linii przesyłu także nie stanowił kwestii spornej. Nie były również podważane przekształcenia podmiotowe po stronie uczestnika postępowania – przedsiębiorstwa energetycznego. Urządzenia przesyłowe znajdujące się nad powierzchnią działek wnioskodawcy i jego żony są urządzeniami widocznymi i trwałymi – posadowionymi przez poprzednika prawnego uczestnika postępowania. Linie energetyczne i podtrzymujące je słupy są urządzeniami materialnymi odpowiadającymi treści służebności pod względem gospodarczym, umożliwiając korzystanie z cudzej nieruchomości w zakresie służebności.

Odnosnie początku biegu terminu zasiedzenia (objęcia nieruchomości w posiadanie) należy przywołać pogląd wyrażony w postanowieniu SN z dnia 06 września 2013 r., sygn. akt V CSK 440/12, LEX nr 1391378 oraz postanowieniu SN z 24 maja 2013 r., sygn. akt V CSK 287/12, OSNC 2014/2/20, LEX nr 1365761, z którym Sąd orzekający w pełni się zgadza. Zgodnie z tym poglądem objęcie nieruchomości w posiadanie prowadzące do zasiedzenia rozpoczyna się nie dopiero z chwilą przyłączenia urządzeń energetycznych do sieci, lecz już z chwilą rozpoczęcia na nieruchomości prac zmierzających do wybudowania urządzeń. Zdaniem Sądu Najwyższego ograniczenia we władaniu przez właściciela nieruchomości ujawniają się niewątpliwie już wtedy, gdy przedsiębiorca zajął oznaczoną część tej nieruchomości i rozpoczął prace związane z wznoszeniem urządzeń służących do przesyłania energii elektrycznej. Już wtedy, jeżeli właściciel sprzeciwia się takiemu stanowi rzeczy, może podjąć działania zmierzające do tego, aby przedsiębiorca zaprzestął naruszenia jego władztwa. Z tym też zdarzeniem należy wiązać początek biegu terminu do zasiedzenia służebności.

Władztwo wykonywane przez uczestnika (...) S.A. i jego poprzedników prawnych na nieruchomościach oznaczonych nr (...) W. i E. małżonków S. odpowiadało zakresowi służebności gruntowej przesyłu. Polegało ono na wzniesieniu na w/w gruntach trwałych i widocznych urządzeń do przesyłu energii elektrycznej oraz na korzystaniu z nich w tym celu (w sprawie nie ujawniono aby nie realizowano przesyłu przez te urządzenia) oraz w celu konserwacji, przebudowy i naprawy, co stanowiło przedmiot działalności przedsiębiorstwa. Było zatem wykonywane „dla siebie” w zakresie i w sposób, jaki odpowiadał służebności gruntowej przesyłu. Niewątpliwie linie i urządzenia elektroenergetyczne, których dotyczy niniejsza sprawa od ich wybudowania stanowiły składnik przedsiębiorstwa włączony do sieci. Przedsiębiorstwo energetyczne (uczestnik i jego poprzednicy prawni) funkcjonowało i prowadziło (nadal prowadzi) działalność gospodarczą polegającą na przesyłaniu energii elektrycznej z wykorzystaniem urządzeń stanowiących sieć energetyczną, łącząc je z innymi elementami instalacji – nie była to okoliczność sporna w tej sprawie.

Nadto, jak słusznie podnosi się w literaturze i co podkreślał także Sąd Najwyższy między innymi w wyroku z dnia 31 maja 2006 roku IV CSK 149/2005 (Lex Polonica nr 409449), przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności trzeba mieć na uwadze, że zgodnie z art. 292 k.c. do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie stosuje się przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie jedynie odpowiednio. Tym samym posiadania prowadzącego do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie nie można utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości. Zgodnie natomiast z art. 352 k.c., kto faktycznie korzysta z cudzej nieruchomości w zakresie odpowiadającym treści służebności, jest posiadaczem służebności, a do posiadania służebności przepisy o posiadaniu rzeczy stosuje się tylko odpowiednio. Posiadanie

służebności jest bowiem odrębną kategorią posiadania i ze swej istoty ma charakter samoistny, ponieważ ocenie podlega sposób władania służebnością (tak jak ograniczonym prawem rzeczowym), a nie cudzą rzeczą (a na co wskazywał pełnomocnik wnioskodawcy). Posiadacz taki włada rzeczą jedynie w ograniczonym zakresie dotyczącym utrzymywania urządzeń przesyłowych. Posiadanie służebności wykonywane było przez uczestnika w sposób trwały i stosownie do jego potrzeb (i jego poprzedników) – jak wskazywał sam wnioskodawca (k.216 v. – 217, 357 – 358) - tak jak ma to właśnie miejsce w przypadku służebności przesyłu.

Zgodnie z przepisem art. 172 k.c., istotne znaczenie dla ustalenia długości terminu pozwalającego na zasiedzenie ma dobra bądź zła wiara posiadacza. W dobrej wierze jest posiadacz, który pozostaje w błędnym, ale usprawiedliwionym okolicznościami przeświadczeniu, że przysługuje mu prawo do rzeczy, które faktycznie wykonuje (w tym wypadku prawo do korzystania z nieruchomości w zakresie utrzymywania na niej urządzeń przesyłowych). W złej wierze jest ten, kto wie albo wiedzieć powinien, że prawo własności przysługuje nie jemu, lecz innej osobie. Oznacza to, że ocenie podlega zasadność przeświadczenia nabywcy o przysługującym mu prawie przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności towarzyszących (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 07 października 2010 roku, sygn. IV CSK 152/10, System Informacji Prawnej Lex nr 707912). Decydujące znaczenie ma stan dobrej lub złej wiary w chwili uzyskania posiadania.

Z uwagi na fakt, że wnioskiem o ustanowienie służebności przesyłu objęte były dwie nieruchomości – działka nr (...) (dawny nr (...)), należało rozważyć przesłanki ustanowienia służebności do każdej z nich z osobna.

Odnosząc się zatem do nieruchomości – działki nr (...), położonej w G., to w ocenie Sądu poprzednicy prawni uczestnika uzyskali posiadanie nieruchomości wnioskodawcy w złej wierze. Uczestnik co prawda wskazywał, że wnioskodawca wyraził zgodę na posadowienie na działce nr (...) urządzeń uczestnika, jednak okoliczność ta zdaniem Sadu nie przesądza o dobrej wierze uczestnika. Z tego względu Sąd przyjął, że poprzednik prawny uczestnika wszedł w posiadanie spornej nieruchomości będąc w złej wierze, stąd znajdują zastosowanie dłuższe terminy zasiedzenia. Podkreślić należy, jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 28 maja 2019 r. (sygn. akt II CSK 585/18), ocena, czy wejście w posiadanie nastąpiło w dobrej lub złej wierze wymaga analizy całokształtu okoliczności poprzedzających i towarzyszących uzyskaniu posiadania. Posiadacz jest w dobrej wierze, jeśli objęcie cudzej nieruchomości w posiadanie nastąpiło w takich okolicznościach, które usprawiedliwiają jego przekonanie, że nie narusza cudzego prawa, albo gdy posiadacz przypuszcza, że prawo mu przysługuje, a przekonanie to jest usprawiedliwione okolicznościami faktycznymi. Posiadaczowi trzeba przypisać złą wiarę wtedy, kiedy wie, że prawo mu nie przysługuje, ale nie wie wskutek braku należytej staranności (por. m.in. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego – zasada prawna z dnia 6 grudnia 1991r., sygn. akt III CZP 108/91). Ponadto Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 16 maja 2019 roku, sygn. akt III CZP 110/18 stwierdził, że wybudowanie urządzeń przesyłowych na gruncie osoby trzeciej za jej zgodą wyrażoną bez zachowania formy aktu notarialnego świadczy o złej wierze posiadacza nieruchomości.

Przechodząc dalej wskazać należy, iż argumentem przemawiającym za tym, że w przedmiotowej sprawie (i w zakresie działki nr (...)) mamy do czynienia ze złą wiarą uczestnika postępowania jest fakt, że jego poprzednik prawny posadził urządzenia (linię średniego napięcia) na gruncie stanowiącym własność osoby fizycznej. W chwili posadowienia linii napowietrzanej średniego napięcia SN 15 kV – po jej remoncie i przebudowie - (tj. 27 października 1989 rok) właścicielami nieruchomości były osoby fizyczne. W tych warunkach zajęcie cudzej nieruchomości i wybudowanie na niej urządzeń przesyłających energię elektryczną bez uzyskania tytułu prawnego w odpowiedniej formie jest równoznaczne ze złą wiarą. Bieg 30 letniego terminu zasiedzenia upływał zatem z dniem 28 października 2019 roku.

W przedmiotowej sprawie, jak wynika z opinii biegłego z zakresu elektroenergetyki, urządzenia na działce nr (...) zostały posadzone 27 października 1989 roku. W trakcie ich użytkowania nie doszło do ich przebudowy oraz nie zmieniona została trasa.

W stosunku do urządzeń elektroenergetycznych znajdujących się na działce nr (...) nie znajdował zastosowania przepis art. 172 k.c. w brzmieniu sprzed nowelizacji ustawa z dnia 28 lica 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (Dz.U.

Nr 55, poz. 321) przewidujący 10 letni termin zasiedzenia w dobrej wierze i 20-letni termin zasiedzenia w złej wierze. Te terminy stosuje się, gdy zasiedzenie nastąpiło przed wejściem w życie wymienionej noweli, tj. przed dniem 01 października 1990 r. Jeśli natomiast bieg zasiedzenia rozpoczął się, ale nie skończył przed tą datą, mają zastosowanie terminy 20 i 30 lat (art. 9 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy – kodeks cywilny).

Warto jednak podkreślić, że wnioskodawca w dniu 13 czerwca 2019 roku złożył to Sąd Rejonowy w Ostródzie wniosek o ustanowienie służebności za wynagrodzeniem, tym samym przerywając bieg przedawnienia. Wskazać również należy, że w sprawie o ustanowienie służebności przesyłu nie jest elementem koniecznym wskazanie pewnej daty początkowej objęcia w posiadanie i daty upływu okresu zasiedzenia, jak ma to miejsce w sprawie o stwierdzenie nabycia własności nieruchomości w drodze zasiedzenia, gdzie elementem niezbędnym jest ustalenie daty nabycia własności, jednak w realiach niniejszej sprawy ujawniła się w/w okoliczność świadcząca o przerwaniu biegu zasiedzenia (art. 121 i nast. kodeksu cywilnego w związku z art. 175 k.c.). Przerwa biegu zasiedzenia w rozumieniu art. 123 § 1 pkt 1 k.c. w związku z art. 175 k.c. może polegać na czynnościach podjętych przez właściciela nieruchomości bezpośrednio w celu przeciwstawienia się posiadaniu tej nieruchomości przez inną osobę; może to przybrać postać zarówno wniesienia powództwa petytoryjnego (windykacyjnego lub negatoryjnego), jak też innych czynności, materialnoprawnych i procesowych, prowadzących do dochodzenia lub ustalenia prawa własności na drodze sądowej lub przed innym właściwym organem (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 kwietnia 2012 r w sprawie II CSK 395/11, LEX nr 1170227). Przy czym jak jednoznacznie przyjmuje się w doktrynie jak i orzecznictwie przerwę biegu zasiedzenia powoduje tylko takie działanie właściciela, które bezpośrednio zmierza do przerwania posiadania posiadacza, a więc takie, które stanowi tzw. akcję zaczepną wymierzoną przeciwko posiadaczowi, zmierzającą do pozbawienia go posiadania.

W ocenie Sądu datą pewną posadowienia na działce nr (...) linii energetycznej był dzień 27 października 1989 roku, w której to została posadowiona linia średniego napięcia wraz z urządzeniami elektroenergetycznymi (2 słupy jednozerdziowe i 3 słupy rozstawne, dwuzerdziowe). Uwzględniając złą wiarę posiadacza i 30 - letni termin zasiedzenia, okres zasiedzenia zakończyłby się 28 października 2019 roku.

Tak więc z powyższych przyczyn Sąd uznał, że na działce nr (...) położonej w G. nie doszło do zasiedzenia służebności przesyłu w zakresie istnienia linii napowietrznej średniego napięcia opartej na 5 słupach.

Tym samym Sąd uwzględnił wniosek w zakresie linii elektroenergetycznych średniego napięcia SN 15 kV na działce nr (...) położonej w G. i ustanowił służebność przesyłu. Nie ulega także wątpliwości, że ustanowienie służebności jest w przedmiotowej sprawie konieczne dla właściwego korzystania z urządzeń przesyłowych, z uwagi na już istniejącą linię i posadowione słupy.

W związku z powyższym, należało obciążyć nieruchomość wnioskodawcy i uczestniczki E. S. służebnością przesyłu na rzecz (...) S.A. z siedzibą w G. w zakresie w/w urządzeń, o czym orzeczono jak w pkt I sentencji postanowienia i według zakresu określonego ostatecznie przez biegłego z zakresu elektroenergetyki przy przyjęciu wytyczonych przez niego stref ochronnych oraz biegłego z zakresu geodezji, który opisał je dokładnie i oznaczył ich przebieg na mapie. Obszar gruntu przez nią zajęta wraz ze strefami ochronnymi wytyczonymi przez biegłego z zakresu geodezji i szacowania nieruchomości był jednocześnie podstawą wyliczenia należnego W. i E. małżonkom S. wynagrodzenia (o czym będzie mowa poniżej).

Odnosząc się natomiast urządzeń elektroenergetycznych znajdujących się na działce nr (...), to wniosek w zakresie żądania ustanowienia służebności przesyłu dla linii SN i WN podlegał oddaleniu.

W przedmiotowej sprawie nie było sporne, że urządzenia przesyłowe na działce nr (...), których dotyczy wniosek o ustanowienie służebności przesyłu zostały wzniesione na nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa. Już w dacie ich powstania (dla linii WN – 31 grudzień 1960 r., zaś dla linii SN – 29 listopad 1986 r.) własność gruntu należała do Skarbu Państwa (najpierw (...) L., a następnie do Agencja (...)), a inwestycja była realizowana przez Państwo. Wnioskodawca i E. S. nie kwestionowali w przedmiotowej sprawie, iż na należącej do nich nieruchomości oznaczonej nr (...) (wcześniej (...)) znajdują się trwałe i widoczne urządzenia w postaci wchodzących obecnie w skład

przedsiębiorstwa uczestnika napowietrznych linii energetycznych. Nie było również sporne, że poprzednicy prawni uczestnika postępowania (...) S.A. z siedzibą w G. władali liniami i urządzeniami posadowionymi na tej nieruchomości, a zatem podejmowali działania tak, jakby byli uprawnieni z tytułu służebności (W. S. szczegółowo opisał przy tym sposób tego władania – k. 216 v. – 217 i k. 357 – 358) . A zatem było to posiadanie w granicach służebności.

Mając powyższe na uwadze, przyjąć należy, że przez czas gdy w jednym ręku właścicielskim znajdowały się grunty (przez które przebiegały w/w linie) i urządzenia posadowione na nich, a znajdujące się na stanie przedsiębiorstw państwowych (poprzedników prawnych uczestnika) nie mógł biec okres zasiedzenia. Na poparcie tego stanowiska powołać należy pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w postanowieniu z dnia 05 czerwca 2009 roku, I CSK 495/08 (nie publ.) w którym przyjęto, że do dnia 31 stycznia 1989 roku (w okresie obowiązywania art. 128 k.c. w dawnym brzmieniu) nie mogło dojść do zasiedzenia służebności gruntowej wówczas, gdy zarówno właścicielem nieruchomości obciążonej, jak i posiadaczem służebności gruntowej oraz właścicielem nieruchomości władnącej był Skarb Państwa, a zarząd wykonywały różne przedsiębiorstwa państwowe. Uchylenie art. 128 k.c. w pierwotnym brzmieniu w dniu 01 lutego 1989 roku nie spowodowało jednak „automatycznego uwłaszczenia” z tym dniem państwowych osób prawnych, co do składników mienia państwowego znajdujących się w ich zarządzie. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów - zasadzie prawnej - z dnia 18 czerwca 1991 roku, III CZP 38/91, „uwłaszczenie” takie nastąpiło dopiero na podstawie ustawy z dnia 29 września 1990 roku o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości oraz przepisów określających ustrój majątkowy państwowych osób prawnych. Dopóty zatem, dopóki wspomniane „uwłaszczenie” nie nastąpiło, państwowe osoby prawne nie miały samodzielnych praw do składników mienia państwowego, którym dotychczas zarządzały, nadal wykonywały w tym zakresie jedynie uprawnienia Skarbu Państwa. Dotyczyło to także przewidzianego w art. 47 ustawy o przedsiębiorstwach państwowych (w brzmieniu obowiązującym do dnia 21 marca 1990 roku) zbywania środków trwałych innym jednostkom gospodarki społecznej oraz ustanawiania na ich rzecz w stosunku do tych środków ograniczonych praw rzeczowych.

Wobec tego do dnia 05 grudnia 1990 roku (data wejścia w życie ustawy z dnia 29 września 1990 roku o zmianie ustawy o gospodarce gruntami i wywłaszczaniu nieruchomości oraz przepisów określających ustrój majątkowy państwowych osób prawnych, Dz. U. z 1990 r. Nr 79, poz. 464) przedsiębiorstwa państwowe będące poprzednikami prawnymi uczestnika postępowania, korzystając z nieruchomości w zakresie niezbędnym do eksploatacji znajdujących się na niej urządzeń infrastruktury przesyłowej, wykonywały jedynie uprawnienia należące do sfery mienia państwowego. Korzystanie z nieruchomości oraz ze służebności gruntowych przez przedsiębiorstwo państwowe następowało zatem na rzecz Skarbu Państwa (por. postanowienie sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2008 roku, III CSK 73/08, nie publ., z dnia 11 grudnia 2008 r., II CSK 314/08, nie publ.). Jeśli natomiast właścicielem nieruchomości obciążonej, jak i posiadaczem służebności gruntowej przesyłu oraz właścicielem nieruchomości władnącej był Skarb Państwa, nie mogło w ogóle w tym czasie dojść do zasiedzenia służebności gruntowej przesyłu.

Reasumując podkreślić należy, iż dopiero w dniu 18 października 2004 roku Agencja (...) przestała być właścicielem działki nr (...) (wcześniej (...)). Przy czym uczestnik postępowania nie może bowiem „doliczyć” do czasu swego posiadania - na podstawie art. 176 § 1 k.c. - czas posiadania swego poprzednika. Dyspozycja tego przepisu nie może znaleźć zastosowania w niniejszej sprawie. Osoba prawna, która przed dniem 01 lutego 1989 roku miała status państwowej osoby prawnej i nie mogła nabyć (też w wyniku zasiedzenia) własności nieruchomości Skarbu Państwa, może do okresu samoistnego posiadania wykonywanego po tej dacie zaliczyć okres posiadania Skarbu Państwa przed dniem 01 lutego 1989 roku, jeżeli w tym czasie nastąpiło przeniesienie posiadania co nie miało miejsca w niniejszej sprawie.

W realiach niniejszej sprawy uczestnik udowodnił przeniesienie posiadania złożonym do akt sprawy szeregiem dokumentów dotyczących przygotowania, budowy, przekazania do eksploatacji po kapitalnym remoncie linii energetycznych przebiegających przez działki wnioskodawcy i uczestniczki. Dokumenty te otrzymał od swoich poprzedników prawnych, którzy korzystali z urządzeń, dokonywali ich napraw, przebudowy, remontu, czy też konserwacji. Jak już wyżej wspomniano, w przedmiotowej sprawie nie było sporne, że urządzenia przesyłowe, których dotyczy wnioski o ustanowienie służebności przesyłu zostały wzniesione na nieruchomości stanowiącej

własność Skarbu Państwa. Już w dacie ich powstania własność gruntu należała do Skarbu Państwa, a inwestycja była realizowana przez Państwo.

Reasumując podkreślić należy, iż dopiero z dniem 05 grudnia 1990 roku Skarb Państwa przestał być właścicielem i posiadaczem infrastruktury przesyłowej wybudowanej w 1986 roku (linia średniego napięcia SN) oraz w 1960 roku (linia wysokiego napięcia WN).

Kwestią wymagającą ustalenia była również ocena, czy to objęcie w posiadanie w zakresie odpowiadającym treści służebności przesyłu miało charakter posiadania w dobrej, czy też w złej wierze.

W ocenie Sądu w przedmiotowej sprawie w zakresie działki (...) mamy do czynienia z dobrą wiarą uczestnika, co oznacza, że do nabycia służebności przesyłu przez E. - Operator konieczny był upływ 20 - letniego okresu.

Regulacja przepisu art. 7 k.c. wprowadza domniemanie dobrej wiary, stanowi mianowicie, że jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, domniemywa się istnienie dobrej wiary.

Przy kwalifikowaniu nabycia posiadania decydująca jest w obu wypadkach (dobra i zła wiara) tylko chwila uzyskania posiadania. Ani kodeks cywilny, ani przepisy prawa rzeczowego nie zawierają definicji dobrej wiary, jednak w doktrynie utrwalony jest pogląd, że pojęcie dobrej czy złej wiary ma charakter klauzuli generalnej. Istotą i funkcją wszelkich klauzul generalnych w prawie cywilnym jest możliwość uwzględnienia w ocenie stanu faktycznego różnych okoliczności faktycznych, które w oderwaniu od konkretnej sprawy nie mogą być oceniane raz na zawsze i w jednakowy sposób według schematu o walorze bezwzględny (vide: komentarz S. R. do art. 172 k.c., LexPolonica).

Dobra wiara polega bowiem na usprawiedliwionym w danych okolicznościach przekonaniu posiadacza, że przysługuje mu takie prawo do władania rzeczą, jakie faktycznie wykonuje. Posiadaczem w złej wierze pozostaje natomiast ten, kto wie albo wiedzieć powinien, że prawo nie przysługuje jemu, a innej osobie (orzeczenia SN z dnia 26 listopada 1949 r., Wa.C. 159/49, "Demokratyczny Przegląd Prawniczy" 1950, nr 6, s. 56; orzeczenie SN z dnia 14 września 1963 r., III CR 71/62, OSNC 1963, nr 5, poz. 111; z dnia 7.05.1971 r., I CR 302/71, NP. 4/73, s. 580, uzasadnienie uchwały SN z dnia 14 marca 1980 r., III CZP 14/80, OSNCP 1980, nr 9, poz. 161, uzasadnienie uchwały SN z dnia 6 grudnia 1991 r., III CZP 108/91, nr 4, poz. 48). Kryterium oceny charakteru posiadania z punktu widzenia dobrej lub złej wiary jako warunku nabycia własności nieruchomości w krótszym (20 lat) lub dłuższym (30 lat) terminie jest stan świadomości posiadacza w chwili uzyskania posiadania.

Ustawodawca w przepisie art. 7 k.c. wprowadził domniemanie dobrej wiary, a w konsekwencji przerzucił ciężar dowodu złej wiary na tego, kto twierdzi, że samoistny posiadacz uzyskał posiadanie w złej wierze. Pogląd, iż domniemanie wynikające z art. 7 k.c. jest wiążące dla sądu orzekającego dopóty, dopóki strona, na której – zgodnie z art. 6 k.c. – spoczywa ciężar dowodu, nie wykaże złej wiary strony przeciwnej, jest ugruntowany i niekwestionowany w judykaturze (vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 2009 r., I CSK 184/09, Legalis nr 336584; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 1994 r., I CRN 44/94, Legalis nr 28578). Nadto zgodnie z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2019 roku w sprawie III CZP 81/18 (OSNC 2020/1/4) przedsiębiorstwo państwowe, które nabyło z mocy prawa własność urządzeń przesyłowych, posadowionych na nieruchomości Skarbu Państwa, może być uznane za posiadacza w dobrej wierze służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu.

Biorąc pod uwagę powyższe, uznanie, że nabycie posiadania w zakresie odpowiadającym treści służebności było w przedmiotowej sprawie nabyciem w złej wierze wymagało obalenia domniemanie z art. 7 k.c. W tym zaś zakresie nie zostało powołane żadne postępowanie dowodowe, które mogłoby doprowadzić do takiego wniosku. Przedstawianie przez wnioskodawcę okoliczności w tym zakresie nie mogły odnieść skutku. Ustanowienie w 2012 r. służebności przesyłu dotyczyło linii średniego napięcia, która miała zostać wybudowana w przyszłości. Zawarcie zaś umowy z dnia 18 września 2015 roku nastąpiło po upływie okresu zasiedzenia i dotyczyło jedynie zgody na wejście pracowników (...) sp. z o.o. na działkę nr (...), wymianę słupa WN i uregulowania kwestii odszkodowania za poniesione w związku z tym

szkody. W żaden sposób nie można uznać powyższej okoliczności za świadczącą brakiem posiadania służebności po stronie przedsiębiorstwa przesyłowego.

W okolicznościach niniejszej sprawy istnieje podstawa do przyjęcia, że poprzednik prawny uczestnika (...) miał usprawiedliwione przekonanie, że przysługuje mu prawo odpowiadające wykonywanej służebności. Wiedział, że nieruchomości stanowi własność (...) L., a następnie Agencja (...), że te urządzenia powstały zgodnie z prawem, inwestycje przesyłowe realizowało bowiem Państwo. Wiedział również, że te urządzenia weszły w skład jego przedsiębiorstwa, w związku z tym, że nabył do gruntu posiadanie w zakresie odpowiadającym treści służebności. W takiej sytuacji nie można było przyjąć, że zachodziły podstawy dla obalenia dobrej wiary uczestnika. Niewątpliwie Skarb Państwa będąc jednocześnie właścicielem gruntu, którego dotyczy wniosek działał w dobrej wierze. Skarb Państwa był bowiem wyłącznym i niepodzielnym właścicielem zarówno gruntu, jak i przedsiębiorstwa. Do czasu bowiem zmiany z dniem 01 lutego 1989 roku art. 128 k.c., kiedy odstąpiono od zasady jednolitego funduszu własności państwowej, prawo własności mienia państwowego przysługiwało jedynie Skarbowi Państwa. Należało zatem uznać, że do tego czasu, wyłącznym właścicielem przedsiębiorstw państwowych i ich infrastruktury był właśnie Skarb Państwa. Dopiero po tej dacie nastąpiła bowiem wyraźna polaryzacja podmiotowa i majątkowa samodzielnych uczestników obrotu cywilno-prawnego. Zwłaszcza, że data posadowienia urządzeń wynika jednoznacznie z zebranej dokumentacji, jak również opinii biegłego P. K., który jednoznacznie stwierdził, iż pomimo przeprowadzonego w 2015 roku remontu linii znajdujących się na działce (...) nie doszło do zmiany ich przebiegu. W przedmiotowej sprawie – a co należy powtórnie podkreślić - poza sporem pozostawało, iż działka ta stanowiła własność Skarbu Państwa. Wnioskodawca i jego żona nie kwestionowali również, iż na należącej do nich działce nr (...) znajdują się trwałe i widoczne urządzenia w postaci wchodzących obecnie w skład przedsiębiorstwa uczestnika napowietrznych linii energetycznych oraz posadowionych na działce słupów energetycznych. Istnieją zatem podstawy do przyjęcia istnienia dobrej wiary po stronie uczestnika.

Przenosząc powyższe, na grunt okoliczności faktycznych rozpoznawanej sprawy wskazać należy, że władztwo wykonywane przez uczestnika E.-Operator i jego poprzedników prawnych na nieruchomości wnioskodawczyni odpowiadało zakresowi służebności gruntowej przesyłu. Polegało ono – jak wcześniej już uwypuklano - na wzniesieniu na gruncie trwałych i widocznych urządzeń do przesyłu energii elektrycznej (linie i słupy) oraz na korzystaniu z nich w tym celu oraz w celu konserwacji i naprawy, co stanowiło przedmiot działalności przedsiębiorstwa. Było zatem wykonywane „dla siebie” w zakresie i w sposób, jaki odpowiadał służebności gruntowej przesyłu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 04 października 2006 roku, sygn. akt II CSK 119/06, Monitor Prawniczy 2006 nr 21. s. 1128, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2004 roku, sygn. akt III CK 496/02, niepubl, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 lipca 2011 roku, ICSK 157/11, Biuletyn SN 2011/11/12).

Wiedza właścicieli działki objętej wnioskiem na w/w temat wynikała ze świadomości pobudowania urządzeń elektroenergetycznych, fizycznej możliwości stwierdzenia obecności tych urządzeń oraz możliwości zapoznania się z mapami dokumentującymi ich przebieg (art. 292 k.c.). Urządzenia powyższe umożliwiały i umożliwiają korzystanie z tej nieruchomości w zakresie służebności. Te widoczne elementy stanowiły jednocześnie wystarczającą podstawę do ustalenia przez właściciela nieruchomości „zachodzenia” stanu ingerencji w prawo własności poprzez posadowienie na jego nieruchomości urządzeń przesyłowych (por. np. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 25 maja 1999 roku, sygn. akt SK 9/98, publ. OTK 1999, nr 4, poz. 78; postanowienie SN z dnia 27 stycznia 2006 roku, sygn. akt III CSK 38/05, publ. OSP 2006, nr 10, poz. 114). Wnioskodawca i jego żona mieli pełną świadomość, że na ich nieruchomości znajdują się urządzenia przesyłowe linii średniego i wysokiego napięcia należące do uczestnika postępowania. Nie podjęli jednak żadnych kroków prawnych zmierzających do ich usunięcia, jeżeli w ich ocenie, naruszało to przysługujące jemu prawo własności.

W dalszej kolejności podnieść należy, że przeniesienie posiadania następuje przez wydanie rzeczy, wydanie dokumentów, które umożliwiają rozporządzanie rzeczą, jak również wydanie środków, które dają faktyczną władzę nad rzeczą, co wprost wynika z artykułu 348 k.c. Przepis artykułu 176 k.c. nie czyni rozróżnienia, czy przeniesienie posiadania ma nastąpić na podstawie czynności prawnej, czy też w inny sposób, na przykład z mocy prawa. W każdym jednak przypadku należy wykazać, że nastąpiło takie przeniesienie. W ocenie Sądu na aprobatę zasługuje stanowisko, które wyraził Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 01 maja 2014 roku w sprawie I ACa

227/14. Wówczas Sąd ten przyjął, że zachodzą podstawy do przyjęcia przeniesienia przez Skarb Państwa na spółkę posiadania służebności. Skoro bowiem Skarb Państwa był jedynym akcjonariuszem spółki i nie prowadził równolegle samodzielnej działalności gospodarczej związanej z zaopatrywaniem odbiorców w energię elektryczną, to jest oczywiste, że przeniósł posiadanie wszystkich urządzeń koniecznych do niezakłóconego kontynuowania tejże działalności w danym terenie przez spółkę. W uzasadnieniu tego wyroku Sąd Apelacyjny podniósł jednocześnie, że mając na uwadze ustalenia dotyczące wybudowania i posiadania przez Skarb Państwa przedmiotowych urządzeń elektrycznych nieprzerwanego z nich korzystania wyłącznie przez Państwowe Zakłady (...), a następnie utworzenie na ich bazie majątku spółki jednoosobowej spółki Skarbu Państwa, wynikający z przedstawionych dokumentów, ustalenia dotyczące kolejnych przekształceń własnościowych z tych zakładów, nie sposób bez naruszenia zasad logicznego wnioskowania przyjmować, że Skarb Państwa nie przeniósł w posiadanie służebności przesyłu na poprzedników prawnych spółki, która występuje po stronie uczestnika postępowania. O ciągłości posiadania i kolejnych przeniesieniach posiadania w sposób wskazany w artykuale 48 k.c., dobitnie dowodzi już fakt nieprzerwanego korzystania przez wskazane wyżej podmioty z przedmiotowych urządzeń w celu przesyłu energii elektrycznej, ich konserwacji, naprawy, przy jednoczesnym dysponowaniu, aż do pozwanej pierwotną dokumentacją urządzeń z lat '70 - tych.

Powołać się w tym miejscu należy również na trafne, w opinii Sądu orzekającego, stanowisko Sądu Okręgowego w Elblągu wyrażone w uzasadnieniu postanowienia z dnia 20 listopada 2015 roku w sprawie I Ca 292/15, w którym m.in. wskazano, iż następstwem komercjalizacji państwowych przedsiębiorstw energetycznych, dokonanej w oparciu o akty prawne, a polegające na przekształceniu przedsiębiorstwa państwowego w jednoosobową spółkę akcyjną Skarbu Państwa, która wstępowała w jego prawa i obowiązki była sukcesja uniwersalna częściowa, która dotyczyła wszystkich praw składających się na przedsiębiorstwo, choćby nie było wskazane jako jego składniki, także gdy strony nie uświadamiały sobie ich istnienia czy przynależności do przedsiębiorstwa. Wobec tego brak podstaw do wywodzenia skutków z nieuwjawnienia tego składnika majątkowego w bilansach, wykazach majątku, czy dowodach księgowych przedsiębiorstw przesyłowych. Nadto Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, iż dla skutecznego przeniesienia posiadania nie są konieczne czynności prawne. Przeniesienie to może nastąpić zgodnie z art. 348 k.c. przez wydanie rzeczy, polegające również na wydaniu dokumentów umożliwiających rozporządzanie rzeczą.

W realiach niniejszej sprawy (...) S.A. z siedzibą w G. udowodniła przeniesienie posiadania złożonym do akt sprawy szeregiem dokumentów dotyczących przygotowania, budowy, przekazania do eksploatacji linii energetycznych przebiegających przez działkę małżonków S.. Dokumenty te otrzymała od swoich poprzedników prawnych, którzy korzystali z urządzeń, dokonywali ich napraw i konserwacji nie pytając wnioskodawcy o zgodę.

Podsumowując, wskazać należy, że zebrany w sprawie materiał dowodowy, w tym w szczególności dołączona do odpowiedzi na wniosek dokumentacja realizacji inwestycji energetycznej – budowy linii napowietrznych średniego i wysokiego napięcia na działce nr (...) uzasadniał wniosek, że doszło do przeniesienia posiadania służebności przesyłu ze Skarbu Państwa na poprzedników prawnych uczestnika, a następnie na rzecz (...) S.A. z siedzibą w G.. Nie było sporne w przedmiotowej sprawie, że owe podmioty korzystały z urządzeń energetycznych przebiegających przez działkę wnioskodawcy i uczestniczki postępowania, a nadto dokonywały ich napraw, konserwacji, jak również przekazywały sobie dokumentację dotyczącą budowy linii energetycznej, którą to obecnie dysponuje uczestnik postępowania.

W konsekwencji, termin zasiedzenia w zakresie linii napowietrznej elektroenergetycznych średniego napięcia SN-15kV wybudowanej w 1986 roku i w zakresie linii napowietrznej elektroenergetycznych wysokiego napięcia WN wybudowanej w 1960 roku, rozpoczął swój bieg z dniem 05 grudnia 1990 roku i wynosił 20 lat, zatem do zasiedzenia doszło z upływem dnia 05 grudnia 2010 roku. Pomimo przeprowadzonych remontów tych linii w 2015 roku nie doszło do zmiany ich przebiegu. Ponownie podkreślić należy, iż w sprawie o ustanowienie służebności przesyłu nie jest elementem koniecznym wskazanie pewnej daty początkowej objęcia w posiadanie i daty upływu okresu zasiedzenia, jak ma to miejsce w sprawie o stwierdzenie nabycia własności, o czym była już mowa powyżej.

Zarzut uczestnika postępowania dotyczący zasiedzenia służebności o treści odpowiadającej treści służebności przesyłu ma charakter niweczący, a zatem jego celem jest oddalenie wniosku o ustanowienie służebności przesyłu w tym zakresie. W tym stanie rzeczy, w związku z trafnością zarzutu zasiedzenia służebności przesyłu co linii i urządzeń posadowionych nad i na działce nr (...), wniosek o ustanowienie służebności przesyłu oddalono.

Przechodząc dalej wskazać należy, iż w realiach niniejszej sprawy nie doszło do przerwania biegu zasiedzenia, albowiem wnioskodawca nie wystąpił z żądaniem usunięcia tzw. urządzeń przesyłowych. Wniosek o ustanowienie służebności został złożony dopiero 13 czerwca 2019 roku, a więc po upływie terminu zasiedzenia. Bez znaczenia, z przyczyn wcześniej omówionych, jest umowa zawarta w dniu 18 września 2015 roku (m. in. zasiedzenie nastąpiło przed tą datą, a nie doszło do zmiany przebiegu linii wysokiego napięcia na skutek wymiany słupa).

Służebność o treści odpowiadającej służebności przesyłu, podobnie jak służebność przesyłu uregulowana w art. 305¹ i nast. k.c. ma charakter czynny i obejmuje uprawnienia do określonych działań dotyczących nieruchomości obciążonej, w szczególności do utrzymywania posadowionych na nieruchomości urządzeń i korzystania z nich zgodnie z ich przeznaczeniem (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 listopada 2017 r., V CSK 33/17, nie publ. oraz z dnia 26 lipca 2018 r. IV CSK 142/17, nie publ.). Wnioskodawca wskazywał zaś, iż na skutek remontu linii WN w 2015 roku doszło do zmiany posadowienia słupa i rozstawu przewodów linii, co jednak w ocenie biegłego nie wpłynęło na zakres i przebieg trasy przesyłu. Zmiana słupów nastąpiła w istniejącym przebiegu linii wysokiego napięcia. Wskazać więc należy wnioskodawcy, że jeżeli – jak w przedmiotowej sprawie - termin zasiedzenia służebności upłynął przed wymianą słupa (jak wskazuje wnioskodawca uległ zmianie przebieg służebności – k. 357 – 358), to i tak posiadacz służebności może domagać się stwierdzenia zasiedzenia służebności zgodnie z przebiegiem pasa służebnego w dacie zrealizowania się przesłanek zasiedzenia. Nabyta przez zasiedzenie służebność obciąża bowiem nieruchomość w oznaczonym zakresie, zaś jeśli obciąża jej określoną konkretnie część, to zmiana przebiegu pasa służebnego jest zmianą treści służebności. Dokonana faktycznie zmiana przebiegu pasa posiadania służebności po upływie terminu nabycia jej przez zasiedzenia może być jednak prawnie uregulowana jedynie przez zawarcie stosownej umowy z właścicielem nieruchomości (art. 248 § k.c.). Nadmienić należy, że zmiana treści służebności jest sformalizowana i nie odbywa się przez sam fakt zmiany posadowienia na nieruchomości urządzeń przesyłowych. Jakkolwiek przepisy kodeksu cywilnego przewidują prawo do żądania zmiany treści służebności jedynie dla właściciela nieruchomości obciążonej (art. 291 k.c.), to jednak uprawnienie w tym przedmiocie dla przedsiębiorcy przesyłowego należy wywodzić z jego ogólnego prawa do żądania ustanowienia służebności przesyłu, w myśl zasady „argumentum a maiori ad minus”. Niewątpliwym jest, że zmiana treści służebności jakościowo i zakresowo jest czymś mniejszym w stosunku do ustanowienia służebności. Długotrwałe posiadanie nieruchomości w zakresie zmienionego pasa przebiegu linii elektroenergetycznych może więc przez instytucję zasiedzenia doprowadzić nie do kolejnego nabycia służebności (ustanowienia kolejnej służebności), lecz do zmiany dotychczasowej jej treści. Wyodrębnianie zaś obecnie ze służebności gruntowej o treści służebności przesyłu osobnej tzw. „służebności słupa” jest bezzasadne, albowiem linia energetyczna stanowi funkcjonalną całość służącą jednemu celowi. Przedmiotem służebności jest bowiem obciążenie nieruchomości ze względu na określony cel.

Kolejnym elementem spornym pomiędzy stronami była wysokość należnego wynagrodzenia za ustanowienie służebności na nieruchomości nr (...) położonej w G..

Z uwagi na brak ustawowych „wskazówek” według których należy ustalić wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu można tu w drodze analogii sięgnąć do dorobku orzecznictwa i doktryny dotyczących wynagrodzenia należnego właścicielowi nieruchomości obciążonej za ustanowienie służebności drogi koniecznej. Ustanowienie służebności drogi koniecznej w postępowaniu sądowym jest, ujmując w uproszczeniu, rodzajem wyłączenia, tyle że nie ze względu na cel publiczny, lecz prywatny. Skutkiem ustanowienia tej służebności jest w istocie pozbawienie dotychczasowego właściciela możliwości wykorzystywania gruntu zajętego pod drogę, natomiast skutkiem ustanowienia służebności przesyłu wyłącznie ograniczenie użytkowania polegające na tym, że przedsiębiorca może korzystać w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem urządzeń, o których mowa w art. 49 § 1 k.c. Wynagrodzenie powinno być proporcjonalne do stopnia ingerencji w

treść prawa własności, uwzględniać wartość nieruchomości i w takim kontekście mieć na względzie straty właściciela z uszczuplenia prawa własności. Inwestycja na nieruchomości obciążonej służącą w gruncie rzeczy celom publicznym jest zdarzeniem nieodwracalnym w pewnym przedziale czasu. Przewidywany okres trwałości urządzeń ma również wpływ na wysokość wynagrodzenia, którego suma nawet w odległej perspektywie nie powinna przekraczać wartości obciążonej nieruchomości, a jeśli nieruchomość ze względu na głębokość posadowienia urządzeń przesyłowych może być nadal wykorzystywana, suma wynagrodzenia w takiej perspektywie powinna być odpowiednio niższa od wartości nieruchomości. Przy ocenie wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu wskazówką powinien być sposób wykorzystywania pozostałych nieruchomości właściciela (pozostałej części nieruchomości) oraz rozwój gospodarczy terenów położonych w sąsiedztwie, a ponadto, że na tych terenach urządzenie przesyłowe jest usytuowane, i że w związku z tym ewentualne zamierzenia inwestycyjne właściciela z tych przyczyn mogą być ograniczone (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 5 kwietnia 2012 roku w sprawie II CSK 401/11, LEX nr 1211144). W ocenie Sądu wynagrodzenie na poziomie ustalonym w postanowieniu uwzględnia wszystkie powołane kryteria i jak najbardziej należy je uznać za odpowiednie do rodzaju ograniczeń w wykonywaniu prawa własności, jaka, jakie stwarza służebność.

Wynagrodzenie w zasadzie powinno być jednorazowe i takie wynagrodzenie Sąd przyznał. Biegła sądowa inż. J. S. wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu dla nieruchomości wnioskodawcy, tj. działki nr (...) określiła na kwotę łączną 23.469 zł.

W związku z tym, że jak wskazano we wcześniejszej części uzasadnienia, Sąd uwzględnił zarzut zasiedzenia podniesiony przez (...) S.A. z siedzibą w G. w zakresie linii średniego napięcia 15 kV i wysokiego napięcia 110 kV przebiegających przez działkę (...), wnioskodawcy i jego żonie należało się jedynie wynagrodzenie za ustanowienie służebności przesyłu na działce nr (...) położonej w G., które biegła wyliczył na kwotę 14.171 zł. Strony nie wnosiły żadnych zastrzeżeń co do sporządzonej opinii, co świadczyło o tym, że nie kwestionują opinii. Sąd zatem uznał opinię za wiarygodną i zasługującą w całości na uwzględnienie. Wybór podejścia oraz metody i techniki szacowania nieruchomości biegła dokonała przy uwzględnieniu stopnia ograniczenia własności, przeznaczenia nieruchomości w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, wartości nieruchomości, trwałości ograniczenia własności oraz dostępnych danych o cenach, dochodach i cechach nieruchomości podobnych. Biegła dokonując wyceny, starannie dobrała transakcje, służące jako materiał porównawczy, przyjęła właściwe współczynniki korygujące i sporządziła operat w taki sposób, żeby - będąc jednym z dowodów w sprawie - był zrozumiały i służył celom, dla których został sporządzony (wyrok WSA w Warszawie z 27.02.2009 r. I SA/Wa 869/08 -Lex nr 527206). Przyjęta w operacie ilość transakcji była wystarczająca, a rodzaj i cechy porównywanych obiektów nie budziły jakichkolwiek zastrzeżeń (zob. np.: wyrok WSA we Wrocławiu z 17.07.2009 r., I SA/Wr 832/09 - Lex nr 529315).

W świetle powyższego Sąd, zasądził od (...) S.A. solidarnie na rzecz wnioskodawcy i E. S. kwotę 14.171 zł tytułem jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu płatną w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się postanowienia (pkt 2). O odsetkach ustawowych za opóźnienie orzeczono zgodnie z art. 481 k.c.

W tym stanie rzeczy, na podstawie art. 305² § 1 k.c., art. 292 k.c. w zw. z art. 285 k.c. w zw. z art. 172 k.c. orzeczono jak w pkt I, II i III sentencji postanowienia.

O kosztach postępowania orzeczono stosownie do treści art. 520 § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem każdy z uczestników postępowania nieprocesowego ponosi koszty postępowania związane ze swoim uczestnictwem w sprawie, co oznacza, że obciążają go koszty tej czynności, której sam dokonał, jak i czynności podjętej w jego interesie, także przez Sąd, na jego wniosek lub z urzędu. Sąd nie uznał za słuszne skorzystania z wyjątków od powyższej zasady, jakie oferują § 2 i § 3 cytowanego przepisu. Dlatego mając na uwadze treść postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 09 grudnia 1999 r. (III CKN 497/98, OSNC 2000/6/116, Biul.SN 2000/2/13, Wokanda 2000/4/11 „Uznanie przez sąd w postępowaniu nieprocesowym, że wniosek uczestnika o zasądzenie kosztów postępowania nie uzasadnia odstąpienia od reguły określonej w art. 520 § 1 k.p.c., powoduje oddalenie tego wniosku”), orzeczono jak w pkt IV orzeczenia.

O nieuiszczonych kosztach sądowych orzeczono natomiast w pkt V postanowienia, w myśl art. 113 ust 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. nr 90, poz. 594) w związku z art. 520 § 1 k.p.c. Koszty wynagrodzenia biegłych sporządzających opinie w sumie wyniosły 6,689,51 zł, a nieopłacona została z tej sumy pozostała kwota 689,51 zł. Wnioskodawca i uczestnicy postępowania uiścili zaliczki po 2.000 zł każdy. Właściciel nieruchomości zainicjował tę sprawę i w zakresie jedynie jednej linii ustanowiono służebność przesyłu. Jednakże sprawa powyższa została zainicjowana również w celu zaspokojenia potrzeb przedsiębiorstwa przesyłowego, które powinno dążyć do uregulowania sytuacji prawnej swoich urządzeń elektroenergetycznych posadowionych na cudzym gruncie. To on powinien być zainteresowany uregulowaniem stanu prawnego w zakresie korzystania z nieruchomości wnioskodawcy i jego żony, bądź poprzez wystąpienie z wnioskiem o ustanowienie służebności bądź z wnioskiem o stwierdzenie zasiedzenia. Bezczynność uczestnika w tym zakresie i oczekiwanie na inicjatywę wnioskodawcy była nieuzasadniona. W związku z powyższym nałożono na uczestnika obowiązek zwrotu nieuiszczonych kosztów sądowych. Wnioskodawcy natomiast korzystając z pomocy profesjonalnych pełnomocników (również na etapie postępowania tzw. przedsądowego) powinni przeanalizować następstwo właścicieli działki nr (...), a tym samym rozważyć zasadność wniosku w zakresie tej nieruchomości.